

VIRTAIN KAUPUNGIN KOTOUTTAMISOHJELMA 2023–2025

Hyvinvointilautakunta 21.3.2023

Kaupunginhallitus xx.xx.xxxx

Kaupunginvaltuusto xx.xx.xxxx

Sisällys

JOHDANTO	3
1. KOTOUTUMISEN SANASTOA	5
2. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET	6
2.1 Kotoutuminen	6
2.2 Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma	7
2.3 Kotoutumiskoulutus.....	9
2.4 Kielipalvelut.....	9
3. LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT	11
3.1 Neuvola	11
3.2 Varhaiskasvatus	12
3.3 Esiopetus.....	13
3.4 Valmistava opetus, perusopetus ja S2-opetus.....	13
3.5 Oman äidinkielen ja uskonnon opetus	14
4. TOISEN ASTEEN KOULUTUS.....	14
5. NUORISOTYÖ.....	15
5.1 Etsivä nuorisotyö.....	15
5.2 Nuorisokeskus Marttinen.....	16
6. AIKUISTEN PALVELUT	17
6.1 Maahanmuuttajien työllistyminen	17
6.2 Työhakijapalvelut.....	17
7. KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA.....	20
7.1 Sosiaali- ja terveyspalvelut.....	20
7.2 Kulttuurihyvinvointi	22
7.3 Liikunta- ja vapaa-ajan palvelut	23
8. ASUMINEN	23
9. KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJAT.....	24
10. MONIALAINEN YHTEISTYÖ.....	24
10.1 Digi- ja viestintävirasto DVV.....	24
10.2 Poliisi	25
10.3 Kansaneläkelaitos Kela.....	26
10.4 Työ – ja elinkeinoministeriö TEM.....	27
10.5 ELY-Keskus.....	27
10.6 Kotouttamisen osaamiskeskus.....	28

JOHDANTO

Maahan muuttaneiden määrä Suomessa on kasvanut huomattavasti 2000-luvulla. Suomessa asui vuoden 2020 lopussa yli 279 000 ulkomaan kansalaista ja yli 444 000 ulkomaalaistaustaista henkilöä. Suomeen muutetaan monesta syystä, joista yleisimmät perusteet ovat työ, perhe, opiskelu tai kansainvälisen suojelun tarve. Noin joka neljäs ulkomaalainen muuttaja tulee toisesta EU-maasta.

Vuonna 2021 Virroilla oli yhteensä 6465 asukasta, joista paikkakunnalle ulkomailta muuttaneita oli 153 asukasta. Muuttajista eniten oli eurooppalaisia kansalaisuuksia (127), kuten Venäjän, Viron ja entisen Neuvostoliiton alueilta.

Tällä hetkellä kansainvälisen suojelun peruste maahanmuutolle on korostunut globaalisti Venäjän aloittaessa sodan Ukrainaan helmikuussa 2022. Sota järkyttää monella tavalla koko väestöä ja tuo monikulttuuriset asiat yhä lähemmäksi meitä kaikkia. Vallitsevan maailmantilanteen vuoksi kotoutumisasiat ovat kunnissa korostuneet. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuun siirtyminen hyvinvointialueille synnyttää myös uusia monitahoisempia palvelumuotoja ja verkostoja. Tärkeää on, että maahanmuuttajaväestön tarpeet otetaan huomioon palveluja järjestettäessä, toimenpiteet ja palvelut ovat kotoutumista edistäviä sekä mahdollistavat kotoutujien kokemuksen kuulua osaksi yhteiskuntaa.

Kotouttamisen edistämistä ohjaa lainsäädäntö. Siihen liittyvät mm. valtion ja kuntien kotoutumista edistävät ohjelmat, kotoutumisen edistäminen monialaisena yhteistyönä sekä eri toimijoiden väliset kumppanuudet. Keskeistä kotoutumisen edistämiseksi on yhdenvertaisuuden, syrjimättömyyden ja hyvien väestösuhteiden edistäminen.

Kotoutumislain tavoitteena on vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä, työllisyyttä tukevia valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan. Lain tavoitteena on myös edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Tällä hetkellä Valtioneuvostossa on valmistella lakimuutos **”Hallituksen esitys laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämiseksi annetun lain muuttamisesta HE 84/2022vp.”**. Uudistuksella tavoitellaan työvoiman ulkopuolella olevien maahan muuttaneiden kotoutumisen vahvistamista, eri toimijoiden vastuiden selkeyttämistä, monialaisen yhteistyön vahvistamista järjestöjen ja työnantajien kanssa sekä kotoutumislakia vastaamaan viranomaistehtävien siirtojen aiheuttamiin muutostarpeisiin. Tavoiteltu lain voimaantulo on vuonna 2025 samanaikaisesti TE-palvelujen uudistuksen kanssa.

Myös kunnilta edellytetään kotoutumisohjelmaa, joka sisältää kotoutumista tukevat palvelut Suomeen ja juuri Virroille muuttaville henkilöille. Kotoutumisohjelman hyväksyy kaupunginvaltuusto ja se on sidoksissa kiinteästi kuntastrategiaan. Kotoutumisohjelman tarkoituksena on kuvata erilaisia kotoutumispalveluita, joista osan tuottaa Virtain kaupunki, osan muut organisaatiot, kuten valtio, hyvinvointialue tai kolmas sektori. Onnistunut kotoutumisprosessi synnyttää myönteisen kokemuksen Virtain kaupungista, jonne on helppo ja vaivaton kotoutua helposti saavutettavien palveluiden ja myönteisen ilmapiirin turvin.

Tervetuloa Virroille!

1. KOTOUTUMISEN SANASTOA

Tähän on koottu tärkeimmät määritelmät kotoutumiseen liittyvistä käsitteistä tai asiasanoista

Kansainvälistä suojelua saava Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitäärisen suojelun perusteella	Kotouttamisaika Kotoutumisuunnitelman kesto on pääsääntöisesti kolme vuotta ensimmäisen suunnitelman allekirjoittamisesta tai tapauskohtaisesti enintään viisi vuotta
Kiintiöpakolainen YK:n pakolaisjärjestön UNHCR pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa	Kotoutuminen Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka päämääränä on, että maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu
Kotouttaminen Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Viranomaisten ja muut tahot tarjoavat kotoutumista edistäviä ja tukevia toimintoja ja palveluja	Kotoutumisen edistäminen Maahanmuuttajan kotoutumisprosessin tukeminen viranomaisten ja muiden toimijoiden toimenpiteillä.
Kulttuuritietoisuus Viranomaisen osaa huomioida mm. viestinnässä ja asiakaskontakteissa kulttuurin vaikutuksen sekä asiakkaassa että itsessään.	Maahan muuttanut, maahanmuuttaja Maasta toiseen muuttava henkilö. Eri tavoin määriteltäviä yleiskäsitteitä, jotka koskevat kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.
Monialainen yhteistyö Eri toimialojen viranomaisten ja muiden tahojen tekemä yhteistyö	Monimuotoisuus, monikulttuurisuus Kaikki ne ominaisuudet ja piirteet, jotka organisaatiossa tai yhteiskunnassa erottavat ihmiset toisistaan. Erottavia tekijöitä voivat olla ikä, sukupuoli, etninen tausta, kulttuuri, uskonto, koulutus, siviilisääty, seksuaalinen suuntaus, asenteet, arvot, persoonallisuus sekä poliittinen tai taloudellinen asema
Osallisuus Tunne kuulumisesta suurempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen. Halu osallistua sen toimintaan sosiaalisesti, taloudellisesti tai /ja poliittisesti	Pakolainen Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa

	turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö UNHCR katsoo olevan pakolainen.
Perustieto Oleskeluluvan myöntämisen tai viimeistään kotikunta- ja väestörekisteröinnin yhteydessä annettava perustieto oikeuksista, velvollisuuksista yhteiskunnassa ja työelämässä sekä tieto mahdollisuuksista kotoutumista edistäviin palveluihin.	Sosiaalinen vahvistaminen Koostuu maahanmuuttajille kohdistuvista toimenpiteistä, joiden avulla pyritään edistämään tämän elämäntaitojen parantamista ja ehkäisemään syrjäytymistä.
Turvapaikanhakija Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa	Ulkomaalainen Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen
Vieraskielinen Suomessa asuva henkilö, joka on rekisteröinyt äidinkielen jonkin muun kielen, kuin suomen, ruotsin tai saamen kielen.	Yhdenvertaisuus Ihmisten samanarvoisuus riippumatta sukupuolesta, iästä, etnisestä tai kansallisesta alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, mielipiteestä, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Lähde; Työ- ja elinkeinoministeriö, kotoutuminen.fi [kotoutuminen/keskeiset käsitteet]

2. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET

2.1 Kotoutuminen

Kotoutuminen tarkoittaa sopeutumista uuteen kotimaahan. Kotoutuminen on maahanmuuttajan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa lisääntyvät. Kotoutuminen edellyttää maahanmuuttajan omaa aktiivisuutta, yhteiskunnan vastaanottavuutta sekä vastaanottavuuden kehittämistä viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Kotoutumisen myötä maahanmuuttaja omaksuu tarvittavat tiedot, taidot ja valmiudet toimiakseen yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä. Viranomaisten lisäksi kotoutumista edistäviä toimijoita ovat erilaiset järjestöt, yritykset, oppilaitokset, seurakunnat, naapurustot ja kyläyhteisöt.

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) astui voimaan 1.9.2011. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan edellytyksiä osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Tavoitteena on myös edistää tasa- arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kotoutumislakia sovelletaan kaikkiin Suomessa asuviin maahanmuuttajiin, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa, joiden oleskeluoikeus on

rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislaisissa määritellään kunnan, työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimisto), ministeriöiden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) ja aluehallintovirastojen (AVI) tehtävät ja roolit kotoutumisen tukemisessa.

Lakia kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) on muutettu kahdella eri lakimuutoksella. Ensimmäinen muutos (936/2022) koskee hyvinvointialueiden roolia kotoutumislaisissa liittyen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnilta uusille hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Lisäksi laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (1083/2022) mukaan kotikunnan saaneet tilapäistä suojelua saavat henkilöt ovat kotoutumislain korvausten, kuntaan osoittamisen ja alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden palveluiden piirissä. Laki tulee voimaan 1.3.2023.

1.1.2025 alkaen on tarkoitus tulla voimaan kotouttamislain kokonaisuusuudistus, jonka tarkoituksena on nopeuttaa maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Lakiesityksen tavoitteena on myös edistää maahanmuuttajien osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia sekä lisätä yhdenvertaisuutta ja vahvistaa hyviä väestösuhteita. Esityksellä pyritään tehostamaan maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä kehittämällä alkuvaiheen kotoutumispalveluita ja maahanmuuttajien palvelutarpeiden huomiointia sekä parantamalla ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta. Uusi laki kumoaisi vanhan samannimisen lain. Esitys lisäisi kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumista edistävät palvelut järjestettäisiin lakiehdotuksen mukaan osana uutta kunnan kotoutumishjelmaa sekä muina palveluina, joilla tarkoitettaisiin kunnan, hyvinvointialueen ja Kelan palveluita sekä järjestöjen, yhdistysten tai yhteisöjen toimintaa.

2.2 Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma

Kotoutumista edistävän lain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Parhaimmillaan alkukartoitus on vuorovaikutteinen tapahtuma, jonka avulla maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedot esim. koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista heti Suomeen muuton alkuvaiheessa alkuhaastattelun aikana. Alkukartoitukseen perustuen arvioidaan tarve maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan. Tähän vaikuttavat henkilön tarve kotoutumiskoulutukseen, omaehtoiseen opiskeluun, ym. kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin.

Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Käytännössä TE-toimisto (työllisyyden kuntakokeilu)

käynnistää alkukartoituksen noin kahden viikon kuluessa rekisteröitymisestä. Rekisteröityminen työttömäksi työnhakijaksi tapahtuu verkossa. Mikäli se ei ole mahdollista, voi rekisteröityä täyttämällä paperisen lomakkeen asiointipisteellä Virtain kaupungintalolla. Alkukartoitukset laaditaan Tampereella työllisyyden kuntakokeilussa (Pellavatehtaankatu 25) tai video- tai puhelinpalveluna paikallisessa työllisyyden kuntakokeilussa. Alkukartoitukseen kutsutaan asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan sosiaalityöntekijä ja tulkki.

Alkukartoituksessa selvitetään seuraavia työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia:

- 1) luku- ja kirjoitustaito;
- 2) suomen kielen taito;
- 3) opiskelutaidot ja -valmiudet;
- 4) aikaisempi koulutus ja työkokemus;
- 5) erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet;
- 6) omat työllistymis- ja koulutustoiveet;
- 7) elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet

Alkukartoituksen yhteydessä arvioidaan, tarvitseeko maahanmuuttaja kotouttamissuunnitelman. Kotouttamissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita toimenpiteitä kotoutumisen tueksi.

Kotouttamissuunnitelma voidaan tehdä myös maahanmuuttajalle, jonka on alkukartoituksen perusteella arvioitu tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi, kuten opiskelijalle, työssä olevalle tai kotona lapsiaan hoitavalle henkilölle.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä ja se laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Kotouttamissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kolme vuotta.

Kotoutumissuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Suunnitelmaa tarkistetaan esimerkiksi kurssin tai harjoittelujakson päättyessä ja vähintään kerran vuodessa.

Jos alkukartoitus tehdään kunnan toimesta, kunnat laskuttavat Pirkanmaan ELY-keskukselta 700 euroa kutakin kunnan tekemää alkukartoitusta kohti. Kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta järjestänyt ainakin alkuhaastattelun.

Esimerkkejä alkukartoituksen hyvistä käytännöistä muualla Suomessa: [Alkukartoituksen avuksi – Esimerkkejä kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä \(TEM\)](#)

2.3 Kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutus on keskeinen toimenpide oppivelvollisuusikäisten yrittäjien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi sekä yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja elämänhallintaan liittyvien valmiuksien parantamiseksi. Se toimii myös väylänä muuhun koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille.

Kotoutumiskoulutuksena järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä. Siihen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta. Ruotsinkielisiä kotoutumiskoulutuksia järjestetään Uudellamaalla ja ruotsinkielisellä Pohjanmaalla.

Kotoutumiskoulutuksen toteuttaminen pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena tukee suuntautumista työmarkkinoille. Kotoutumiskoulutusta voidaan kuitenkin järjestää myös omaehtoisena opiskeluna, mikä puolestaan tarjoaa monipuolisempia vaihtoehtoja opiskelulle ja vastaa maahanmuuttajien koulutustarpeisiin erilaisissa elämäntilanteissa. Ruotsinkielisistä kotoutumiskoulutuksista suurin osa järjestetään omaehtoisina opintoina

Omaehtoisista suomen kielen koulutuksista löytyy tietoa www.finnishcourses.fi –sivuilta

<https://toimistot.te-palvelut.fi/uusimaa/paikallisetpalvelut/tyovoimakoulutukset/kotoutumiskoulutus>

2.4 Kielipalvelut

Kielipalveluilla tarkoitetaan käänнос- ja tulkkipalveluja. Kotoutumista edistävässä laissa (1386/2010) sekä hallintolaissa (434/2003) säädetään, että viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Ulkomaalaislain (301/2004) lupahallintoasioita koskevasta tulkitsemisesta

säädetään ulkomaalaislain pykälissä 10 ja 203. **Kielipalveluja tulee käyttää erityisesti maahantulon alkuvaiheessa sekä silloin, kun on päätettävä maahanmuuttajan oikeuksista, etuuksista ja velvollisuuksista tai kun asian selvittäminen muutoin sitä vaatii.**

Hallintolain 13 §:ssä säädetään tulkin ja kääntäjän salassapitovelvollisuudesta. Tulkki tai kääntäjä ei saa luvattomasti ilmaista tulkitsemistilanteessa tietoonsa saamaansa luottamuksellista tietoa. Tulkin tai kääntäjän tehtävänsä hoitamista varten muutoin saamia tietoja koskevaan salassapitovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) silloinkin, kun tietoja on saatu muulta kuin asiaa käsittelevältä viranomaiselta.

Tulkin varaa se työntekijä, joka tulkkia tarvitsee. Tilaajalla on kielipalveluita käyttäessään vastuu laadukkaiden ja ammatillisten palveluiden käyttämisestä. Asiakkaan oikeuksien, taloudellisten etujen tai lainmukaisten velvollisuuksien ollessa kyseessä on ensiarvoisen tärkeää, että tulkki on ammatillinen ja pätevä. **Siksi on aina käytettävä ammattitulkkia viranomaisasioinneissa, ei koskaan lasta, lähiomaista tai tuttavaa.** Tulkattuun tapaamiseen on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin verrattuna.

Jokainen hallintokunta vastaa itse tulkkauksekustannuksista niiden maahanmuuttajien osalta, joiden kohdalla kunta ei saa valtiolta korvausta pakolaisaseman perusteella. **Pakolaisasiakkaiden tulkkipalvelut korvataan kunnille valtion varoista ilman aikarajaa kansalaisuuden saamiseen saakka.** Paluumuuttajien osalta korvauksia saadaan kuuden kuukauden ajalta.

Linkejä tulkkaukspalveluihin

<https://www.talktome.fi/>

<https://www.käännöstoimisto24.fi/tulkkauk-ja-kaannoskeskus-professional-oy/>

<https://suomentulkkaukspalvelu.fi/tulkkauklaitteet/?gclid=EA1aIQobChMI Izw6eTO QIVBgCi Ax2O Af9EAAAYASAAEgKeePD BwE>

3. LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT

Lasten ja nuorten kotouttamisessa ensisijaista on ongelmien ennaltaehkäisy, erityistarpeiden ja ongelmien tunnistaminen ja varhainen puuttuminen. Lasten ja nuorten palveluissa korostuu tiivis yhteistyö lasten vanhempien ja huoltajien sekä muiden lasten kanssa toimivien tahojen kanssa. On huomattavaa, että suomalainen yhteiskunta on monitulkintaisempi kuin aikaisemmin. Jokainen lapsi ja nuori tulisi kohdata yksilöinä. Lasten ja nuorten kanssa työskentelevien ammattilaisten velvollisuus on tunnistaa ja puuttua lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan epäasialliseen kohteluun, kuten kiusaamiseen tai rasismiin kaikissa sen muodoissa, huomioiden etenkin sosiaalisen median erilaiset kanavat.

3.1 Neuvola

Pirkanmaan hyvinvointialue tuottaa eri ikäisten lasten, nuorten, työkäisten ja ikäihmisten neuvolapalvelut.

Lasten neuvolassa maahanmuuttajaperheisiin sovelletaan normaalia tarkastuksista saatua ohjeistusta huomioiden kulttuurinen tausta. Neuvolassa käytetään tulkkia, jos kumpikaan vanhemmista ei puhu riittävän hyvin kieltä, jota neuvolassa ymmärretään. On taattava, että perhe voi kommunikoida ymmärtämällään kielellä.

Maahanmuuttajaperheiden kanssa työskentely ja tilanteen valmistelu voi viedä keskimääräistä enemmän aikaa erityisesti maahantulon alkuvaiheessa. Tulkin, lääkärin ja terveydenhoitajan ajanvaraukset tulee tehdä hyvissä ajoin etukäteen, ja vastaanotolle varataan kaksinkertainen aika normaaliin vastaanottoaikaan verrattuna aina kun se on mahdollista. Vastaanotolla toteutetaan ikäkausitarkastuksia valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. Rokotusohjelma tarkistetaan. Terveysneuvonnassa ja kasvatusohjannassa huomioidaan kulttuuriset erot. Neuvolakäynnillä huomioidaan erityistä tukea tarvitsevat lapset ja perheet. Tarvittaessa heille tarjotaan tihennettyjä vastaanottokäyntejä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja tarvittaessa lastensuojelun kanssa on erityisen tärkeää maahanmuuttajalasten kohdalla.

Haasteena on kotona olevien puolisoitten tavoittaminen sekä sitouttaminen käyttämään neuvolan palveluita. Maahanmuuttajalapset tarvitsevat nykyistä enemmän tietoa lapsen oikeuksista selkokielellä ja omalla äidinkielellään. Vanhemmat tarvitsevat kasvatus- ja toimintamalleja sekä tukea kasvatukseen. Koulujen lisäksi neuvolat ovat keskeisiä palvelupaikkoja, joissa vanhemmat ja lapset voivat saada tietoa ja tukea. Henkilökunnan osaamista tulee lisätä, jotta he osaavat tarvittaessa tunnistaa merkit myös mahdollisesta perheväkivallasta. Tarvittaessa puoliset voidaan tavata erillään. Tulkin ammattimaisuus ja asiantuntevuus ovat ehdottoman tärkeitä luottamuksen saavuttamiseksi. Lasta tai sukulaista ei koskaan käytetä tulkkina.

Hyödyllisiä linkkejä:

- Monikielinen lastensuojelun infosivusto maahanmuuttajille:
<http://www.lastensuojelu.info/fi/>
- [Monikieliset esitteet ennaltaehkäisevä terveydenhuolto äitiys- ja lastenneuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa](#)

3.2 Varhaiskasvatus

Virtain kaupungissa toimii vuonna 2023 Koivurinteen ja Killinkosken päiväkodit. Ryhmäperhepäivähoitoa tarjotaan Kotalan ja Vaskiveden yksiköissä. Lisäksi alueella toimii kuusi (6) perhepäivähoitajaa.

Varhaiskasvatuksen lomakkeet käännetään tarpeen vaatiessa kuntien yhteistyönä ainakin englanniksi ja mahdollisesti venäjäksi. Vanhemmille annetaan esite, joka kertoo paitsi varhaiskasvatuksen hallinnosta, myös kuvaa varhaiskasvatusyksiköiden arkea. Vanhempien kanssa tehdään läheisesti yhteistyötä. Henkilökunnan monikulttuurista osaamista vahvistetaan tarvittaessa yhteisillä koulutuksilla. Monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta voidaan jatkossa laatia yhteinen toimintamalli ja käsikirja.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten yleisiä tavoitteita varhaiskasvatuksessa ovat lapsen sopeutuminen päivähoitoon, lapsen oman identiteetin tukeminen sekä kouluvalmiuksien saavuttaminen. Toiminnassa on tärkeää myös sekä suomen kielen että lapsen oman äidinkielen säilyttäminen. Vanhempia kannustetaan ja rohkaistaan huolehtimaan lapsen oman äidinkielen kehittämisestä ja oman kulttuurisen perinteen välittämisestä lapselle. Varhaiskasvatuksessa käytetään tarpeen mukaan korvaavia kommunikaatiomuotoja kuten kuvia.

Varhaiskasvatus on monelle maahan muuttaneelle kuntalaiselle ensimmäinen kosketus suomalaiseen yhteiskuntaan. Varhaiskasvatuksella onkin tärkeä rooli tukea koko perheen kotoutumista opastamalla mahdollisuuksien mukaan kunnan palveluihin ja suomalaiseen kulttuuriin. Lapsen tulee saada kokea olevansa hyväksytty ja häneen sekä hänen kulttuuriinsa suhtaudutaan myönteisesti huomioiden mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi perheen uskonnolliset erityispiirteet. Varhaiskasvatuksen ilmapiirin tulisi olla avoin ja turvallinen keskustelulle sekä erilaisuuden hyväksymiselle. Tavoitteena varhaiskasvatuksessa on, että lapsen suomen kielen oppimista edistetään. Oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti päivähoidon arkitilanteissa.

Varhaiskasvatus Virroilla on maksutonta.

3.3 Esiopetus

Lapsella on oikeus saada maksutonta esiopetusta vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsi aloittaa esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta. Esiopetusta käydään vähintään 700 tuntia lukuvuodessa

Esiopetusvuonna tehtävien arviointien lisäksi lapsen kielen kehittymistä ja kielen tasoa voidaan arvioida soveltuvilla testeillä ja materiaaleilla. Esiopetussuunnitelman laadinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota S2-kielen opetussuunnitelmaan. Suomen kielen oppimisen seurantalomake siirretään vanhempien luvalla kouluun koulutulokaskaavakkeen mukana, jolloin syntyy jatkumo alakouluun ja tieto kielen kehityksen vaiheista on näkyvissä. Kevään oppilaanhuoltopalaverissa mietitään yhdessä vanhempien ja koulun kanssa lapselle sopiva luokkasijoitus, jotta suomen kielen opiskelu jatkuisi mahdollisimman saumattomasti. Yhteistyö nivelvaiheessa lasten siirtyessä perusopetukseen on tärkeää.

3.4 Valmistava opetus, perusopetus ja S2-opetus

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 7–17-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun. Valmistavalla luokalla opiskellaan pääosin yhden lukuvuoden ajan, jonka jälkeen oppilas siirtyy omaan lähikouluunsa. Valmistavan opetuksen ensisijainen tavoite on vahvistaa oppilaan kielellisiä ja kulttuurisia taitoja sekä valmistaa oppilasta suomalaisen peruskoulun vaatimuksiin.

Perusopetuksen tavoitteena on taata kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet jatko-opintoihin ja muuhun elämään. Maahanmuuttajaoppilaat käyvät koulua asuinalueellaan ikätasoaan ja osaamistaan vastaavalla luokka-asteella, tai mahdollisimman lähellä sitä. Maahanmuuttajaoppilaiden opetus ja vastuu heidän kielenoppimisestaan kuuluu koko koulu yhteisölle. Kodin ja koulun yhteistyö erityisesti alkuvaiheessa vaatii panostusta. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi maahanmuuttajaoppilas ja hänen perheensä tarvitsevat riittävästi ohjausta ja tietoa koulujärjestelmästä, koulukulttuurista, perusopetuksen ja kouluyksikön tavoitteista, mutta eri näkökulmasta kuin suomalaiset oppilaat ja vanhemmat, joille koulumaailma on jo tuttu. Vanhemmille tarjotaan tilaisuuksia tutustua suomalaiseen koulumaailmaan.

Kontaktit suomalaisten lasten ja nuorten kanssa ovat tärkeitä maahanmuuttajalapsen ja –nuoren kotoutumisessa. Lasta ja nuorta kannustetaan harrastuksiin ja erilaisiin vapaa-ajantoimintoihin yhdessä suomalaisten lasten ja nuorten kanssa. Koulu tekee yhteistyötä nuorisotoimen kanssa. Myös kerhotoimintaa ja kuraattoripalveluja hyödynnetään. Koulu

puuttuu kaikkiin rasmin muotoihin, esim. kiusaamiseen, syrjintään, ryhmästä poissulkemiseen, haukkumiseen ja nimittelyyn. Koulu pitää esillä monikulttuurisuutta ja edistää kansainvälisyyttä mm. kansainvälisyyskasvatuksella.

Suomi toisena kielenä (S2) -opetus on perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvää opetusta. S2 on tarkoitettu kaikille niille oppilaille, joiden kielitaito ei ole äidinkielen tasoinen kielen kaikilla osa-alueilla. S2-opetusta järjestetään äidinkielen tunneilla eriytettynä, erillisinä S2-tunteina tai tukiopetuksena. Oppilaan todistuksessa S2-oppimäärä arvioidaan suomi äidinkielenä -oppimäärän sijasta. S2-opetusta järjestetään Virroilla.

3.5 Oman äidinkielen ja uskonnon opetus

Maahanmuuttajien äidinkieli on tarkoitettu esikoulua, peruskoulua ja lukiota käyville maahanmuuttajataustaisille lapsille, jotka puhuvat opetuskieltä äidinkielenään tai kotikielenään. Oman äidinkielen opiskelun merkitys on laajasti tutkimuksin todennettu. Omakielisen avun tarve on suuri varsinkin silloin, kun suomen kielen taito on vielä heikko. Kokemuksien ja myös kielitieteellisen tutkimuksen valossa oman äidinkielen puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen oppiminen tukee sekä lapsen että aikuisen vieraan kielen oppimista. Oman äidinkielen ja suomen kielen opiskelu yhdessä mahdollistavat toiminnallisen kaksikielisyyden syntyminen. Virroilla oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan joko lähi- tai etäopetuksena. Kuntien välillä tarkistetaan mahdollisuus yhteisten opetusryhmien muodostumiseen.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea vuosittain erillistä valtionavustusta Opetushallitukselta oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Oman äidinkielen opetuksen ryhmässä on opetuksen alkaessa oltava vähintään neljä oppilasta. Opetusta on enintään kaksi ja puoli viikkotuntia. Vähemmistöuskontojen ja elämäkatsomustiedon opetusta järjestetään, jos vähintään kolme opetukseen oikeutettua asuu saman kunnan alueella ja he pyytävät opetuksen järjestäjältä oman uskonnon opetusta.

4. TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Suomessa oppivelvollisuus kestää siihen saakka, kun oppilas täyttää 18 vuotta tai on suorittanut toisen asteen tutkinnon. Tutkinnon suorittamiseksi toisen asteen tutkintoon valmistavaa opetusta järjestää Pirkanmaan alueella Tredu. Kielitaitoa vahvistaneen valmistavan opetuksen jälkeen on mahdollista aloittaa toisen asteen opiskelu, mikäli kielitaito ja osaamistaso sen mahdollistavat. Virtain alueella toisen asteen opetusta järjestää Virtain lukio ja Tredu.

5. NUORISOTYÖ

Nuorisopalvelujen kaikki toiminta on avointa myös maahanmuuttajalapsille ja –nuorille. Haasteena on madaltaa heidän kynnystään tulla mukaan toimintaan. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä koulujen kanssa esimerkiksi järjestämällä yhteisiä vanhempainiltoja, jolloin vanhemmat voivat tulla tutustumaan nuorisotiloihin ja niiden toimintaan opinto-ohjaajan tai koulukuraattorin kanssa. Nuorille puolestaan pyritään järjestämään käytännönläheistä toimintaa (pelit, leikit, tms.), jolloin ryhmään pääseminen helpottuu. Vuoropuhelulle sekä vanhempien että nuorten kanssa on varattava riittävästi aikaa.

Nuorisotoiminnan tavoitteena laajemmin on edistää maahanmuuttajalasten ja –nuorten kotoutumista sekä lisätä suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä. Nuorisotilat ovat avoinna tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 17–21 kaikille yli 13-vuotiaille nuorille. Junnunuokku toimii keskiviikkoisin ja torstaisin klo 15–16.30 ja on suunnattu kaikille alasteen kolmas-kuudesluokkalaisille nuorille. Lisäksi nuorisotilat ovat avoinna kerran kuudessa perjantaisin klo 17–21 kaikille yli 13-vuotiaille nuorille. Nuorisotyön arjessa sekä sosiaalisessa mediassa näkyvät erilaiset temaviikot, esimerkiksi rasisminvastainen viikko.

Virroilla toimii nuorisovaltuusto, jonka tavoitteena on edustaa nuoria. Valtuuston tehtävänä on saada nuoret kiinnostumaan yhteisistä asioista, vaikuttaa yhteiskunnallisesti sekä lisätä nuorten vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia.

Lisätietoja <https://www.virrat.fi/vapaa-ajan-palvelut/nuoriso/>

5.1 Etsivä nuorisotyö

Virtain Etsivän nuorisotyön koordinaattorin tehtävänä on lisätä alueen 17–29-vuotiaiden nuorten hyvinvointia etsimällä ja ohjaamalla heitä jo olemassa olevien palveluiden piiriin. Tehtävänä on nostaa ulkopuolelle ajautuneita tai ajautumassa olevia nuoria takaisin koulutukseen ja työmarkkinoille sekä parantaa heidän elämänhallinnantaitojaan ja tukea heidän omia voimavarojaan itsenäisen elämän opettelussa. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on nuorten toimeentuloasiakkaiden määrän vähentäminen, nuorten työllisyyden parantaminen sekä koulupudokkaiden määrän vähentäminen. Etsivä nuorisotyö on sekä ennaltaehkäisevää että korjaavaa työtä. Tarkoituksena on toimia henkilökohtaisena oppaana tietään etsivälle nuorelle.

TE-toimistossa nuorten kotoutujien ja maahanmuuttajien palvelutarpeet otetaan erityisesti huomioon. [Nuorisotakuu](#)-ohjelman toimenpiteissä on Pirkanmaalla erityisiä toimia nuorten aktivoimiseksi ja osallistamiseksi koulutukseen ja työmarkkinoille. Erityistä huomiota

kiinnitetään niihin nuoriin, jotka saapuvat Suomeen oppivelvollisuusiän loppupuolella tai oppivelvollisuusiän jälkeen. On tärkeää, että jokaiselle löytyy sopiva koulutuspolku. Työllistymisen helpottamiseksi oppilaitosten työharjoittelu- ja oppisopimusmahdollisuuksia sekä TE-toimiston työkokeilua ja nuorten yhteiskuntatakuuta on hyödynnettävä enemmän.

Hyödyllisiä linkkejä:

[Ei rasismille –hanke](#)

[R-sana – Kirja rasismista ja siihen puuttumisesta.](#)

[Nuorisotakuun arki ja politiikka](#)

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=fi&catId=1079>

<https://yhdenvertaisuus.fi/nain-puutut-rasismiin>

<https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/työnhaku/nuorisotakuu>

5.2 Nuorisokeskus Marttinen

Marttinen on kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä toimiva nuoriso- ja matkailukeskus.

Nuorisokeskuksen nuorisotyön tavoitteena on edistää myös nuorten kansainvälistymistä ja kestäväää kehitystä.

Marttisen varsinaiset tehtäväalueet jakautuvat seuraavanlaisesti:

1. Marttinen tarjoaa nuorille ohjattua seikkailu-, luonto-, ympäristö-, kulttuuri- tai leiritoimintaa. Lisäksi Marttinen edistää nuorten kansainvälistymistä ja kestäväää kehitystä.
2. Marttinen vastaa kunnallisen nuorisotyön tehtävistä kaupungin myöntämien määrärahojen puitteissa.
3. Marttinen tarjoaa monipuoliset ja toimivat kokous- ja juhlatalo-palvelut.
4. Marttisen saari on luonnonläheinen virkistysalue sekä perinnepohjainen kulttuurimatkailukohde. Marttinen vastaa Perinnekyllän toiminnasta kaupungin myöntämien määrärahojen puitteissa.

Nuorisokeskus Marttinen sijaitsee noin neljä (4) km Virtain keskustasta osoitteessa Herrasantie16.

Lisätietoa:

www.marttinen.fi

www.snk.fi - Suomen nuorisokeskusten kattojärjestö

<https://www.marttinen.fi/tietoa-meista/yhdenvertaisuussuunnitelma/>

6. AIKUISTEN PALVELUT

6.1 Maahanmuuttajien työllistyminen

Maahanmuuttajien työttömyyden hoitoa ja työllistämistä on paljon argumentoitu työvoiman tarjontalähtöisesti. Tulevaisuudessa tehokkaampaa olisi valita fokuksiksi työvoiman kysyntä, johon työorganisaatioiden rekrytoinnit pohjautuvat. Rekrytoinnissa on asetettu ydinosaamisen osaamis- ja toimintakykyvaatimukset, joiden selvittäminen on merkittävä osa onnistunutta rekrytointia. Maahanmuuttajien työllistymisen kannalta on olennaista tunnistaa nämä tekijät kussakin rekrytointitilanteessa. Sellaisissa tapauksissa, joissa työorganisaatio tarvitsee etenkin kielitaitoa, toisen maan kulttuurin tai toimintaympäristön tuntemusta, kontakteja vientimaihin, uudenlaista osaamista, asiakaspalvelun erityistaitoja, hyvää motivaatiota jne. saattaa olla hyvinkin perusteltua katsoa rekrytoinnissa erityisen tarkkaan maahanmuuttajan osaamisprofiilia.

Alueen tasolla tässä on oiva kenttä Yritys-Suomen kumppaneille nostaa vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa esille maahanmuuttajien rekrytointikäytännöt ja erityisosaamiset. Sadoilla yrityskäynneillä on mahdollista rakentaa yritysten kanssa rekrytointeihin osaamisprofiilia ja kytkeä se myös maahanmuuttajien työllistämiseen. Etenkin toimintaansa voimakkaasti kehittävät yritykset ovat fokuksessa tässä asiassa ja tarjoavat Yritys-Suomen toimijoille mahdollisuuden tukea esimerkiksi kansainvälityviä yrityksiä. Yritys-Suomen toimijoiden edustus tulisi myös saada mukaan kotouttamisohjelmatyöhön jatkossa vahvasti mukaan.

Hyödyllisiä linkkejä

[Maahanmuuttajien työllistyminen – Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut \(TEM\)](#)

6.2 Työhakijapalvelut

Työllisyyden kuntakokeilut alkoivat 1.3.2021 ja kestävät 31.12.2024 saakka. Työllisyyden kuntakokeilussa osa työttömistä työnhakijoista siirtyy oman kotikuntansa työllisyyspalvelujen asiakkaisiksi. Heidän työllisyyspalveluistaan kokeilussa vastaa kotikunta. Pirkanmaalta kokeilussa on mukana 22 kuntaa ja ne muodostavat yhdessä oman kokeilualueen. Virtain kaupunki kuuluu Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeiluun.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (1269/2020) säätää määräaikaisesta kokeilusta, jonka aikana kunnat järjestävät alueellaan eräitä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

annetussa laissa (916/2012) ja kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) tarkoitettuja palveluja työ- ja elinkeinotoimiston asemesta ja antavat eräitä työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuja työvoimapolitiittisia lausuntoja työ- ja elinkeinotoimiston asemesta.

Kuntakokeilun asiakkaita ovat henkilöt, jotka ovat ilmoittautuneet työnhakijoiksi ja kotikunta kuuluu alueelliseen kuntakokeiluun ja lisäksi on työtön, lomautettu, työllistettynä oleva tai työllistymistä edistävässä palvelussa ja jokin seuraavista täyttyy:

- Ei ole oikeutta ansiopäivärahaan, vaan saa työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa Kelasta.
- Äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame tai kansalaisuus on muu kuin Suomi.
- On alle 30-vuotias

Kokeilualueen kunta vastaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 luvussa työ- ja elinkeinotoimiston tehtäväksi säädettyjen palvelujen ja toimenpiteiden järjestämisestä asiakkailleen työ- ja elinkeinotoimiston sijaan. Edellä tarkoitettuihin palveluihin ja toimenpiteisiin sovelletaan, mitä niistä mainitussa luvussa säädetään.

Työ- ja elinkeinotoimisto (työllisyyden kuntakokeilu) käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa [\(916/2012\)](#) tarkoitettu työtön työnhakija. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain [\(1412/1997\)](#) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto (työllisyyden kuntakokeilu) tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Hyvinvointialue voi työ- ja elinkeinotoimiston (työllisyyden kuntakokeilun) tai kunnan pyynnöstä osallistua 1 momentissa tarkoitettuun alkukartoitukseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimiston (työllisyyden kuntakokeilun), kunnan tai hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 6 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Alkukartoitukseen kuuluvia toimia voidaan järjestää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen täydentävien työnhakukeskustelujen sijasta. Työ- ja elinkeinotoimisto (työllisyyden kuntakokeilu) tai kunta, joka on järjestänyt alkukartoituksen, ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita. Ohjaamisessa on tehtävä yhteistyötä palvelujen järjestäjän kanssa.

Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto (työllisyyden kuntakokeilu) tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitettun kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita tässä luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

Kuntien välisellä yhteistyösopimuksella Virtain kaupunki on antanut Kokeilulaissa (1269/2020) säädetty kotoutumisen edistämistä annetun lain mukaiset lakisääteiset tehtävät Tampereen kaupungin viranhaltijoiden tehtäväksi. Lisäksi yhteistyösopimuksessa on sovittu myös ei-lakisääteisten palvelujen antamisesta.

Kotoutumisaikaisten työnhakija-asiakkaiden palvelut ja kotoutumista edistävät ohjaus- ja neuvontapalvelut

Palvelut sisältävät:

1. Lakisääteisten ja yhdenvertaisten palveluiden tuottamisen kotoaikaisille kokeilun maahanmuuttaja-asiakkaille Tampereella
  - OMA-valmentajan palvelut (alkukartoituksen, kotoutumissuunnitelman, asiakasohjauksen koulutukseen, palveluihin ja työnhakuun, viranomaispäätökset)
  - Yrityskoordinaattoripalvelut (työnhaun ohjauksen, työkokeilu ja palkkatukipaikkojen haun, yksilölliset työllistymistä edistävät ratkaisut)
  - Osaamiskartoitukset Tampereen seudun ammattiopiston tuottamana palveluna (oppimisvalmiuksien ja erityisen tuen arvioinnin, räätälöidyt koulutuspolut ja koulutusratkaisut)

Palvelu järjestetään keskitettynä palveluna Tampereella. Asiakaspalvelu toteutetaan asiakastapaamisissa toimipisteessä, puhelimitse, sähköpostilla ja digisovelluksia hyödyntäen. Jokaisella työnhakija-asiakkaalla on nimetty henkilökohtainen OMA-valmentaja, joka kulkee asiakkaan mukana koko palvelupolun ajan ja vastaa asiakkaan työllisyyteen liittyvien palveluiden kokonaisprosessista. Poikkeustapauksissa asiakaspalvelu voidaan toteuttaa myös asiakkaan kotikunnassa.

2. Omakielisten ohjaus- ja neuvontapalveluiden tuottamisen Pirkanmaalla asuville ulkomaalaistaustaisille kuntalaisille
  - Monikielinen neuvonta eri viranomaisasioinnin tukena ja palveluiden löytämisessä
  - Työvoiman ulkopuolisten alkukartoitukset, toteutetaan Mainiossa monikielisessä neuvontapalvelussa (Laki kotoutumisen edistämistä 10§)

Mainio on monikielinen neuvontapalvelu, joka palvelee Pirkanmaan laajuisesti jopa 14 eri kielellä. Kaikki neuvojat puhuvat myös suomea. Mainiosta saa tietoa ja neuvoja arjen asioihin. Niitä ovat esimerkiksi oleskelulupa- ja kansalaisuusasiat, Suomessa asuminen, työ, opiskelu, terveydenhoito ja harrastukset. Palvelu on asiakkaille maksutonta. Mainio sijaitsee Tampereella, Rautatienkadulla.

<https://www.tampere.fi/organisaatio/monikielinen-neuvonta-mainio>

7. KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA

7.1 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat tasavertaisesti kaikkien kotikuntalain (1994/201) mukaisesti kunnassa asuvien käytettävissä ja saatavissa. Henkilökunnan on asiakastyössään otettava huomioon asiakkaiden kulttuurierot sekä avattava laajemmin palvelujärjestelmää. Yhdenvertaisen palvelun takaamiseksi asiakastilanteessa käytetään tulkkia. Etenkin alkuvaiheessa tämä on tärkeää, jotta asiakkaalle voidaan selvittää hänen etuutensa, oikeutensa ja velvollisuutensa. Tulkkia tilatessa on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin asiakaskäyntiin verrattuna sekä huomioitava esimerkiksi tulkin sukupuolen merkitys. Tulkin lisäksi kommunikaation apuna voidaan käyttää muita keinoja, mm. kuvia (www.papunet.net). Eri infolehtisiä on jatkossa hyvä käännettää eri kielille.

Perussosiaalityön tehtävänä on järjestää sosiaalityön palvelut tarvittaessa kaikille maahanmuuttajille. Virkamiesten keskeinen tehtävä on kotouttamislain mukaisesti osallistua työvoimaviranomaisten ja maahanmuuttajien kanssa alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laadintaan. Sosiaalityö pyrkii huomioimaan henkilön tarpeet ja resurssit kokonaisvaltaisesti. Työntekijä etsii yhdessä asiakkaan kanssa ratkaisuja ongelmiin keskustelemalla ja järjestämällä erilaisia palveluja. Tavoitteena on asiakkaan elämänhallinta ja omatoimisuus. Sosiaalityön työvälineinä ovat säännölliset yksilö- ja perhetapaamiset sekä yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kuten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Esimerkiksi työn tai perhesiteiden vuoksi paikkakunnalle muuttavat tulevat yleensä terveydenhuoltohenkilöstön asiakkaiksi vasta siinä vaiheessa, kun he tarvitsevat terveyspalveluja. Tälle ryhmälle ei tehdä varsinaisia maahantulotarkastuksia, mutta erilaisten terveysongelmien ilmaantuessa terveydenhuoltohenkilöstön olisi hyvä muistaa ottaa huomioon asiakkaan lähtömaan terveystilanne. Tärkeää on myös huomioida, että rokotussuoja tällä ryhmällä saattaa olla puutteellinen. Lasten rokotukset hoidetaan lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon toimesta, mutta myös aikuisten rokotukset pitää saada ajan tasalle. Terveystarkastuksissa on kartoitettava asiakkaan fyysinen ja psyykinen terveystilanne kokonaisvaltaisesti, jotta jatkon toimenpiteet ja palveluntarpeet voidaan määritellä. Terveystarkastusten kautta asiakkaat ohjautuvat neuvolapalveluiden piiriin, joissa heitä motivoidaan palveluiden käyttöön.

Maahanmuuttajien kanssa asioidessa on hyvä huomioida vieraan kielen ja kulttuurin aiheuttamat vaikutukset. Asioihin perehtyminen ja tilanteen selvittely vie monesti enemmän aikaa. Asiakkaalle suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän eri käytännöt saattavat olla

täysin vieraita. Ohjauksen pitää olla perusteellisempaa ja itsestään selvältäkin tuntuvat asiat pitää muistaa huomioida ja selvittää asiakkaalle. Tulkin käyttö saattaa olla tärkeää vielä vuosia maahantulon jälkeen, jotta asiat varmasti tulevat ymmärretyiksi. Lähetettä erikoissairaanhoidon tehtäessä tulee mainita asiakkaan äidinkieli sekä muistuttaa tulkin tarpeesta.

Sosiaali- ja terveystalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu on siirtynyt Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

VIRTAİN KAUPUNGIN TERVEYSKESKUS PALVELEE OSOITTEESSA

Sairaalantie 1, 34800 VIRRAT

LÄÄKÄRIPALVELUT:

Kiireetön ajanvaraus lääkärin ja hoitajan vastaanotolle ma-pe klo 8–15 puh. 03 3341 1300

Laboratoriovastaukset ja reseptiasiat ma-pe klo 12–15 puh. 03 3341 1300

Kiireellinen ajanvaraus lääkärin ja hoitajan vastaanotolle ma-pe klo 8–17.30, la klo 9–15.30, su suljettu, arkipyhinä pääsääntöisesti suljettu puh. 03 3341 1200

PÄIVYSTYSAPU PIRKANMAA PUH. 116117

RÖNTGEN

ajanvaraus arkisin klo 7.30–15.30 p. 044 715 2215

Dialyysi p. 044 715 1474

LABORATORIO

Fimlab laboratorio ajanvaraus p. 010 808 515 tai www.fimlab.fi

HAMMASHOITOLA

Hammashoitolan osoite on Sairaalantie 1.

Ajanvaraus arkisin klo 8–15 Puh. **03 3341 1500**.

Lisätietoa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista saa www.keiturinsote.fi, www.pirha.fi

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Monikieliset terveystalvelukaavakkeet](#)

- [Väestöliitto: Monikulttuurisuus](#)
- [Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma](#)

7.2 Kulttuurihyvinvointi

Virtain kulttuuripalvelut järjestävät kulttuurielämyksiä eri ikäryhmille. Kulttuurijärjestöjen ja yksityisten ihmisten kulttuurityötä tuetaan kohdeavustuksin.

Kaikki kulttuuritapahtumat ja tilaisuudet ovat avoinna kaikille. Internet on oleellinen keino etsiä kulttuuriin liittyviä tapahtumia ja tietoja sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti. Virtain verkkosivujen tapahtumakalenterista löytyy tietoa oman paikkakunnan tapahtumista ja tilaisuuksista

<https://www.virrat.fi/tapahtumakalenteri/>

Kirjaston tehtävänä on antaa laadukkaita kirjasto- ja informaatiopalveluja tarjoamalla ajantasaista aineistoa ja ammattitaitoista tietopalvelua. Pääsääntöisesti kirjastopalvelut ovat maksuttomia. Kirjastossa on asiakkaiden käytössä maksuttomia asiakastyöasemia, joissa on internet-yhteys, tekstinkäsittelyohjelmia, skanneri, tulostusmahdollisuus sekä Skype. Henkilökunta opastaa kirjaston käytössä ja tarvittaessa verkkoasiointissa.

Pääkirjastoissa on lainattavissa vieraskielistä kaunokirjallisuutta sekä eri kielten kielikursseja. Pääkielenä on englanti. Lisäksi on jonkin verran viron-, ruotsin-, saksan- ja venäjänkielistä kirjallisuutta. Avuksi suomen kielen opiskeluun on lainattavissa erilaisia oppaita ja kielikursseja sekä selkokielistä kirjallisuutta. Kirjastoissa on myös laadukkaita elokuvia DVD-muodossa sekä musiikkia CD-levyinä ja nuotteina. Aineistoa, jota ei kirjastosta löydy, voidaan tilata kaukolainaksi muista kirjastoista.

Virtain kaupungin Merikanto-opisto on seutukunnallinen taideoppilaitos, joka tarjoaa musiikin ja tanssin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Lisäksi Merikanto-opisto järjestää varhaisiän musiikkikasvatusta alle kouluikäisille lapsille.

Virtain kansalaisopisto tarjoaa opiskelijan kotipaikkaan, ikään, sukupuoleen ja koulutustaustaan katsomatta monipuolista koulutusta, kursseja, opintoja tai tapahtumia useilla eri aloilla, mm. kielissä, kuvataiteessa, kädentaidoissa, liikunnassa, musiikissa ja teatteritaiteessa.

7.3 Liikunta- ja vapaa-ajan palvelut

Virroilla on hyvät ja monipuoliset liikuntamahdollisuudet. Hyvin hoidettuja liikuntapaikkoja on monipuolisesti eri lajien harrastamista varten. Aktiiviset liikuntajärjestöt ja muut yhdistykset tarjoavat runsaasti liikuntamahdollisuuksia ja järjestävät erilaisia tapahtumia.

Lisätietoja

<https://www.virrat.fi/vapaa-ajan-palvelut/liikunta/>

<https://www.virrat.fi/vapaa-ajan-palvelut/liikunta/tapahtumakalenteri-liikunta/>

8. ASUMINEN

Maahanmuuttajien asumista tuetaan tarvittaessa kotoutumisvaiheessa antamalla heille perustietoa asumisesta Suomessa sekä lähiohjausta talon järjestyssääntöjen sekä asumiskulttuurin ohjaamisessa. *Maahanmuuttajien asumisen materiaalipankkiin* on koottu eri tahojen tuottamaa materiaalia (mm. linkkejä nettisivuille, videoihin, oppaisiin), joiden avulla voidaan edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja auttaa Suomessa asumiseen liittyvissä erityiskysymyksissä. Materiaalipankki on ensisijaisesti tarkoitettu maahanmuuttajien kanssa työtä tekeville, jotka haluavat löytää maahanmuuttajien Suomessa asumista tukevaa tietoa yhdestä paikasta.

Materiaalit on jaoteltu materiaalipankkiin teemoittain. Teemat ovat: asuminen Suomessa, järjestyssäännöt ja naapuruus, kierrätys, kodin kunnossapito, paloturvallisuus, raha sekä vuokralaisuus. Teemat näkyvät vasemmanpuoleisessa pystyvalikossa. Mobiilissa materiaalipankin navigaatioon pääsee klikkaamalla sivun alussa olevaa vaakaviivoitettua vihreää neliötä.

Teemojen sisällä materiaalit ovat niiden määrän mukaan jaoteltu kolmen otsikon alle:

- *useita kieliä* (materiaalit, joista löytyy useampi kieliversio)
- *suomeksi* (materiaalit, jotka ovat vain suomeksi)
- *videot* (opetusvideot, tietoiskut ja havainnollistavat videot).

Lisätietoa

https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Maahanmuuttajien_asumisen_materiaalipankki

<https://www.virrat.fi/asuminen-ja-ymparisto/asuminen/vuokra-asunnot/>

9. KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJAT

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan vapaaehtoissectoria, joka on toimijana julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin rinnalla. Kolmas sektori käsittää järjestöt, yhdistykset ja seurakunnat. Kolmannen sektorin toimijat järjestävät paikkakunnalla erilaisia tapahtumia ja tukevat maahanmuuttajien kotoutumista.

Lisätietoja löytyy järjestöjen, seurojen ja yhdistysten omilta verkkosivuilta.

10 MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Kotoutumista edistävän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ([621/1999](#)) säädetään. Kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriöllä (TEM), aluehallintovirastolla (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella (ELY), työ- ja elinkeinotoimistolla (TE-toimistot), kunnan viranomaisella sekä Kansaneläkelaitoksella (KELA) on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä kotoutumista edistävän lain lukujen 2 (Maahanmuuttajan kotoutumista edistävät toimenpiteet), 5 (Kuntaan osoittaminen) ja 6 (Kustannusten korvaaminen) mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta. Lisätietoja laki 1386/2010 87 § verkkosivuilta.

10.1 Digi- ja viestintävirasto DVV

Suomeen muuttaneelle ja Suomessa asuvalle ulkomaalaiselle henkilölle voidaan merkitä väestötietojärjestelmään kotikunta Suomessa, jos hänellä on tarkoitus jäädä tänne vakinaisesti asumaan ja lisäksi pysyvä tai jatkuva oleskelulupa tai vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava tilapäinen oleskelulupa sekä kotikuntalaissa säädetty erityisperuste. EU-kansalaiset ja Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. Kotikunnan saamiseksi EU-kansalaiselta edellytetään poliisin suorittamaa oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Suomessa vakituisesti asuvista henkilöistä merkitään väestötietojärjestelmään lisäksi muun muassa nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot (mm. vihkitodistus) ja osoite. EU-kansalaisilla tulee olla mukana passi tai virallinen,

kuvallinen henkilökortti sekä rekisteröintitodistus poliisilta. Muilla kuin EU-kansalaisilla tulee olla mukana passi ja oleskelulupa. Muita rekisteröinnissä tarvittavia asiakirjoja ovat mm. mahdolliset avioliittotodistukset sekä lasten syntymätodistukset. Todistusten tulee olla laillistettuja. Rekisteröinnin perusteella ulkomaalaiselle annetaan henkilötunnus.

Tilapäisesti Suomessa asuva ulkomaalainen voi saada henkilötunnuksen, jos hän tarvitsee sitä esimerkiksi työntekoa varten. Tällöin hänen on esitettävä työsopimus tai muu selvitys henkilötunnuksen tarpeellisuudesta. Hänelle ei kuitenkaan rekisteröidä kotikuntaa Suomessa eikä hän saa kotikuntaan liittyviä oikeuksia. Tilapäisesti oleskeleva EU-kansalainen voi rekisteröityä missä tahansa Digi- ja väestötietovirastossa tai verotoimistossa. Rekisteröinti tapahtuu niin, että henkilön tulee henkilökohtaisesti käydä DVV:n palvelupaikassa, jossa hän täyttää Ulkomaalaisen rekisteröinti-ilmoituslomakkeen.

DVV:lle tulee tehdä virallinen muuttoilmoitus muutettaessa ja maastamuuttoilmoitus Suomesta pois muutettaessa

DVV TAMPERE

Hatanpään valtatie 36

33100 TAMPERE

Palveluajat ma-pe klo 9-15, ajanvarausta suositellaan, muussa tapauksessa tulee varautua jonottamaan.

Lisätietoja

[Ulkomaalaisen rekisteröinti](#) (esite löytyy myös ruotsiksi ja englanniksi)

10.2 Poliisi

Virrat kuuluu Sisä-Suomen poliisilaitokseen. Virtain poliisiasema palvelee osoitteessa [Pääskyntie 6](#), PL 22, 34801 Virrat.

Oleskelulupa-asiat ratkaistaan Tampereen pääpoliisiasemalla, mutta hakemuksia otetaan vastaan myös Virtain poliisiasemalla. Pirkanmaan poliisin lupapalvelu toimii ainoastaan ajanvarauksella Tampereen pääpoliisiasemalla. Muissa toimipaikoissa on pääsääntöisesti mahdollista päästä palveltavaksi myös ilman ajanvarausta. Tällöin on kuitenkin syytä varautua pitkään jonotukseen. EU-kansalaisen rekisteröinnit, pysyvä oleskeluoikeus sekä oleskelukortin ja pysyvän oleskelukortin myöntäminen EU-kansalaisen perheenjäsenelle, joka on kolmannen maan kansalainen, tehdään kaikilla poliisiasemilla. Lisätietoja: [Ulkomaalaisluvut](#).

Oleskelulupahakemukset tulee toimittaa oleskelupaikkakunnan poliisille henkilökohtaisesti. Tiettyjen ulkomaalaislupien osalta hakemus voidaan laittaa vireille myös sähköisen

asiointipalvelun kautta. Sähköisen palvelun käyttämiseen tarvitaan verkkopankkitunnukset, joita kaikkien maahanmuuttajien ei ole mahdollista saada. Lupa pitää maksaa hakemusta jätettäessä. Myös sähköisen asiointipalvelun kautta vireille laitettu hakemus tulee maksaa, ennen kuin hakemus lähtee käsiteltäväksi. Sähköinen hakemus tulee vireille vasta kun hakija on käynyt poliisilaitoksella todistamassa henkilöllisyytensä ja esittämässä hakemukseen tarvittavien liitteiden alkuperäiset kappaleet. Tähän tilaisuuteen hänen tulee myös varata aika, www.poliisi.fi/ajanvaraus tai puhelimitse numerosta 07187 45404, josta saa myös muuta neuvontaa. Sähköisen hakemuksen takia asiointi poliisilaitoksella tulee tapahtua kuukauden sisällä, muutoin siihen tullaan tekemään hakijaa kuulematta kielteinen päätös. Tämän ohjeen hakija joutuu hyväksymään sähköistä hakemusta tehdessään. Poliisin myöntämiin ulkomaalaislupiin liittyvät kysymykset voi lähettää poliisilaitoksen virkasähköpostiin, kirjaamo.pirkanmaa@poliisi.fi.

Poliisi voi myöntää ulkomaalaisille ulkomaalaisten henkilökortteja. Niillä ei voi matkustaa Suomen ulkopuolelle, koska ne eivät ole matkustusasiakirjoja. Niitä tarvitaan kuitenkin pankissa verkkopankkitunnusten saamiseksi. Lisäksi poliisi voi hakemuksesta vaihtaa EU- ja ETA-valtioissa annetun ajokortin vastaavaan suomalaiseen ajokorttiin.

10.3 Kansaneläkelaitos Kela

Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääsääntöisesti sen perusteella, kuinka pitkältä oleskelusta on kysymys. Vakinaisesti Suomeen muuttava henkilö pääsee yleensä Suomen sosiaaliturvan piiriin muuttohetkestä lukien ja voi saada Kelan etuuksia. Vakinaiseksi asumiseksi lasketaan esimerkiksi paluumuutto, vähintään kahden vuoden työskentely Suomessa sekä avioliitto tai muu läheinen perhesuhde Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön. Lisäksi vaaditaan, että oleskelulupa on myönnetty vähintään vuodeksi, jos on velvollinen oleskeluluvan hankkimaan. Oleskelulupia myöntää Maahanmuuttovirasto.

Vakinaisesti Suomeen muuttavien on haettava Suomen sosiaaliturvan piiriin pääsyä Kelan [asiointipalvelussa](#). Suomen sosiaaliturvaan kuuluville annetaan kirjallinen päätös asiasta. Myös Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen voi tarkistaa Kelan [asiointipalvelusta](#).

Jos henkilö muuttaa Suomeen tilapäisesti asumaan, ei yleensä ole oikeutta Kelan sosiaaliturvaetuuksiin. Esimerkiksi opiskelijoiden katsotaan muuttavan Suomeen vain tilapäisesti, jos muuton ainoa syy on opiskelu. Tietyissä tapauksissa henkilö kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin [työskentelyn perusteella](#).

Henkilöllä ei ole oikeutta Suomen sosiaaliturvaan, jos hän saa [EU-lainsäädännön](#) tai [sosiaaliturvasopimuksen](#) perusteella etuuksia jostakin toisesta maasta tai kuuluu muuten jonkin toisen maan sosiaaliturvan piiriin. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi

- toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä lähetetyt työntekijät

- rajatyöntekijät, jotka muuttavat Suomeen tai jotka asuvat Suomessa, mutta työskentelevät toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä
- vieraan valtion tai valtioiden välisen järjestön palveluksessa olevat työntekijät ja heidän perheenjäsenensä.

Jos muuttaa Suomeen tilapäisesti toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä, on oikeus välttämättömään sairaanhoitoon [eurooppalaisella sairaanhoitokortilla](#).

Lisätietoja

Selkokielen opas [Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille](#)

10.4 Työ – ja elinkeinoministeriö TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on osa valtioneuvostoa, vastaa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä työllistymisen edistämisestä. TEM ohjaa kotouttamisasiassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) toimintaa. Yhdessä sisäministeriön kanssa työ- ja elinkeinoministeriö seuraa maahanmuuton ja sen rakenteen kehittymistä.

10.5 ELY-Keskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

- 1) kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta;
- 2) kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä;
- 3) työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta, tukeminen ja osaamisen kehittäminen kotouttamisessa ja työllistymisen edistämisessä;
- 4) työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;
- 5) kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano;
- 6) ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvonta;
- 7) hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen;
- 8) muut sille kotoutumista edistävissä laissa erikseen säädetyt tehtävät.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle vuosittain tiedot alueensa kotouttamisohjelmista ja niiden toimeenpanosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä toimialueensa aluehallintoviraston kanssa.

Pirkanmaalla toimii Pirkanmaan ELY-keskuksen vetämä viranomaisten yhteistyöryhmä.

Lisätietoja

Marja Huttunen, Pirkanmaan ELY-keskus

Maahanmuuttopäällikkö

Puhelin 0295 036 086, vaihde 0295 036 000

Marjo Anttila, Pirkanmaan ELY-keskus

Maahanmuuttoasiantuntija

Puhelin 0295 045 840, vaihde 0295 036 000

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

10.6 Kotouttamisen osaamiskeskus

Kotoutumisen osaamiskeskus toimii työ- ja elinkeinoministeriössä osana Työvoiman maahanmuutto- ja kotoutumisyksikköä. Kotoutumisen osaamiskeskuksen toiminta on käynnistynyt vuonna 2014.

Osaamiskeskus tuottaa ja välittää tietoa kotoutumisesta päätöksentekijöille, viranomaisille, kotoutumisen parissa toimiville ja kotoutumistyötä tekeville ammattilaisille. Tieto perustuu tutkimukseen ja seurantaan sekä kotoutumisen parissa toimivien käytännön kokemukseen.

Osaamiskeskus seuraa kotoutumisen edistymistä ja maahanmuuttaneen väestön tilaa ylläpitämillään tietokannoilla ja työllisyysraportoinnilla. Joka neljäs vuosi osaamiskeskus tuottaa kotoutumisen kokonaiskatsauksen. Kotoutumisen osaamiskeskus vahvistaa kotoutumisen tietoperustaa tilaamalla ja tuottamalla selvityksiä ja tutkimuksia kotoutumisen eri osa-alueista.

Osaamiskeskus järjestää tutkimuswebinaareja, julkaisee policy brief -koontiartikkeleita ja uutiskirjeen kerran kuussa. Kotoutuminen.fi-verkkopalvelu toimii pääkanavana kotoutumista edistävän työn tietoperustaisuuden vahvistamiseksi. Toimimme myös useilla sosiaalisen median kanavilla.

Osaamiskeskus tuottaa tietoaineistoja myös valtioneuvoston päätöksenteon ja ohjaustehtävän tueksi. Osaamiskeskus huolehtii Tervetuloa Suomeen -oppaan eli niin sanotun perustietoaineiston ajantasaisuudesta ja jakelusta maahan muuttavia henkilöitä palveleville viranomaisille. Opas tarjotaan lakisääteisesti jokaiselle oleskeluluvan saavalle.

www.kotoutuminen.fi